

Werkdocument: Schaatsen slijpen

Maarten Slembrouck *maarten.slembrouck@gmail.com*

15 november 2012

1 Inleiding

Dit werkdocument is bedoeld als handleiding om succesvol schaatsen te slijpen. In deze korte inleiding wordt er kort ingegaan op 2 belangrijke vragen: Waarom moet ik slijpen? Wanneer moet ik slijpen? ¹

1.1 Waarom moet ik slijpen?

Je schaatsen moeten regelmatig geslepen worden zodat ze scherp zijn tijdens de training. Op botte messen is het moeilijk schaatsen en het rendement dat je uit je training haalt is een pak lager.

1.2 Wanneer moet ik slijpen?

Dit is iets dat elke schaatser moet weten. Wanneer is het nodig dat er geslepen wordt? Daarvoor ga je eerst na of er bramen op je messen te vinden zijn. Indien dit het geval is, haal je die bramen eraf (zie 4). Vervolgens ga je na op je messen nog scherp zijn. Hiervoor heb je je duimnagels nodig. Ga met je nagel dwars over de kanten van je messen op gelijke intervallen. Als er een stukje nagel afslijt, is het mes nog scherp op die plaats (het heeft daar nog snee). Vergelijk de hoeveelheid op verschillende plaatsen. Doorgaans is het mes minder scherp in het midden nadat je erop hebt geschaatst. Dit is dan ook de belangrijkste zone om te controleren. Is er een plaats op je mes dat je geen snee meer hebt of heel weinig dan is het tijd om te slijpen.

Zit je op een belangrijke wedstrijd en ben je niet helemaal zeker of je mes nog scherp genoeg is voor je volgende wedstrijd, slijp dan sowieso! Dan kan je het je achteraf niet beklagen dat je het niet hebt gedaan.

---

¹De slijptechniek beschreven in dit document kan afwijken van de techniek van anderen. Iedereen heeft zijn eigen stijl van schaatsen slijpen en daarvoor is die niet beter of slechter dan wat in dit document wordt voorgesteld. Het verder verdelen van dit document mag enkel met expliciete toestemming van de auteur.

2 Overzicht

Om te kunnen slijpen heb je het volgende nodig:

- slijptoestel
- Grove steen
- Fijne steen (om te polijsten)
- Afbraamsteentje (of iets dergelijks)

Belangrijk: zorg ervoor dat zowel de grove als de fijne steen vlak is! Ga er niet vanuit dat een pas gekochte steen vlak is. De slijpstenen vlakken gebeurt met korrels. (Zie appendix A1 voor meer uitleg hierover)

3 Slijpen

3.1 Voor je begint

Zorg ervoor dat:

- je schaatsen in dezelfde richting zitten
- je schaatsen niet tegen elkaar zitten
- je schaatsen recht zitten in het slijptoestel
- je schaatsen voldoende vastzitten

Belangrijk: duw nooit op je slijpsteen! Het enige wat je in principe moet doen is de steen over het schaatsvlak weg en weer duwen, maar vermijdt neerwaartse kracht. Alleen als je weet wat je doet kun je dit wel eens doen om de ronding bij te werken.

3.2 Waarop letten?

- slijp het volledige mes, dus steeds van begin tot het einde erover gaan
- duw nooit met je slijpsteen op je messen → ronding!!!
- slijp niet langer dan nodig
- braam tussenin eens af (zie 4)
- haal je schaatsen niet uit het slijptoestel gedurende de hele slijpbeurt

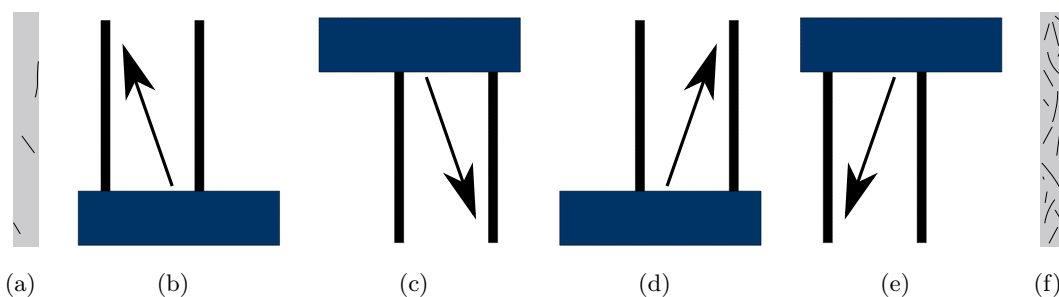
3.3 Grove steen

We starten het slijpen met de grove steen. Alleen als je schaatsen volledig bot zijn, ga je schuin over en weer met je slijpsteen. Vermijd deze stap dus zo vaak je kunt, want dit is de manier om de ronding van je mes om zeep te helpen.

3.3.1 Schuin met de grove steen

Beweeg je slijpsteen met de grove kant op het mes zoals in figuur 1. Doe dit tot je overal op het mes bramen voelt (zie 4). Als je je mes in het licht houdt, zul je zien dat er nu vooral schreven te zien zijn die naar alle kanten lopen (figuur 1(f)). Als je hiermee klaar bent, braam dan eerst eens je mes af zonder je schaatsen uit het slijptoestel te halen.

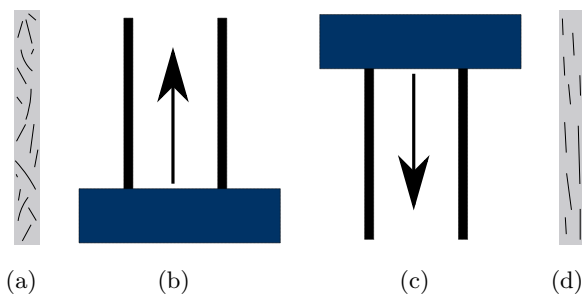
Tip: Krijg je moeilijk bramen op bepaalde plaatsen, draai dan eens je slijptoestel om.

Figuur 1: Volgorde van om te slijpen met de grove steen. Cyclus (b) tot (e) herhalen tot je overal bramen hebt.

3.3.2 Rechtdoor met de grove steen

Vervolgens gaan we verder met de grove steen, maar gaan we nu enkel rechtdoor heen en weer² zoals in figuur 2. Zo creëer je enkel nog schreven in de lengte van je mes (figuur 2(d)). Ga door tot je enkel nog schreven hebt in die richting en braam vervolgens af zonder je schaatsen uit het slijptoestel te halen.

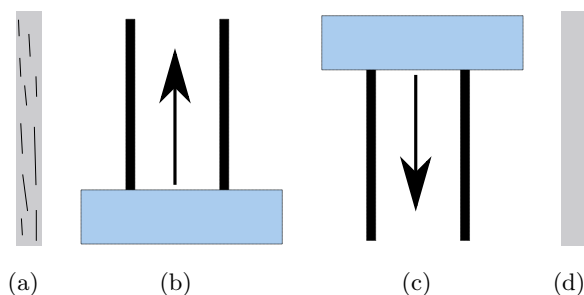

Figuur 2: Volgorde om te slijpen met de grove steen naar voor en achter tot alle schreven volgens de lengte van het mes staan zoals in (d).

²Begin bij deze stap als het mes niet echt bot is, maar je het wel wat scherper wilt krijgen.

3.4 Fijne steen

De polijststeen dient om de schreven veroorzaakt door de grove steen weg te werken en zo een glad schaatsoppervlak te creëren zodat je mes vlot over het ijs schuift. Met een poliersteen ga je alleen maar rechtdoor zoals in figuur 3. Blijf heen en weer gaan over het mes tot het oppervlak blinkt en er geen schreven meer zichtbaar zijn (figuur 3(d)). Braam af en toe eens af. Je schaatsen zijn nu geslepen, maar moeten nog eens afgebraamd worden. Haal ze nu uit het slijptoestel zodat je ze volledig kan afbramen.

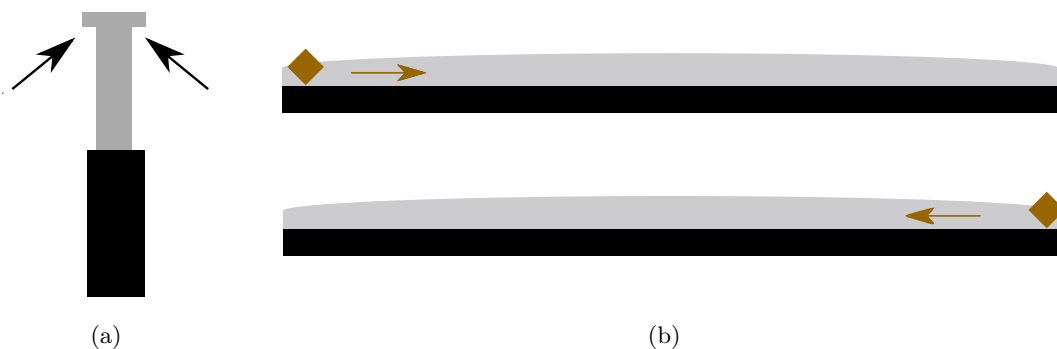

Figuur 3: Volgorde om te slijpen met de fijne steen naar voor en achter tot de bovenkant van je mes volledig glad is. Er zijn dan geen schreven meer zichtbaar zoals in (d).

4 Afbramen

Bramen zorgen ervoor dat je geen grip hebt op bepaalde plaatsen van je mes. Figuur 4(a) toont een mes met aan beide zijden een braam. Afbramen is noodzakelijk om scherpe messen te bekommen. Gebruik een braamsteentje, een stuk metaal gebruikt in freesmachines, een stukje breekmes . . . Schuif het afbraamsteentje heen en weer over het mes (4(b)) en voel of er bramen zijn. Dit doe je door met je nagels in de richting van de pijl te voelen (figuur 4(a)). Blijft je nagel haperen, dan moet je afbramen.

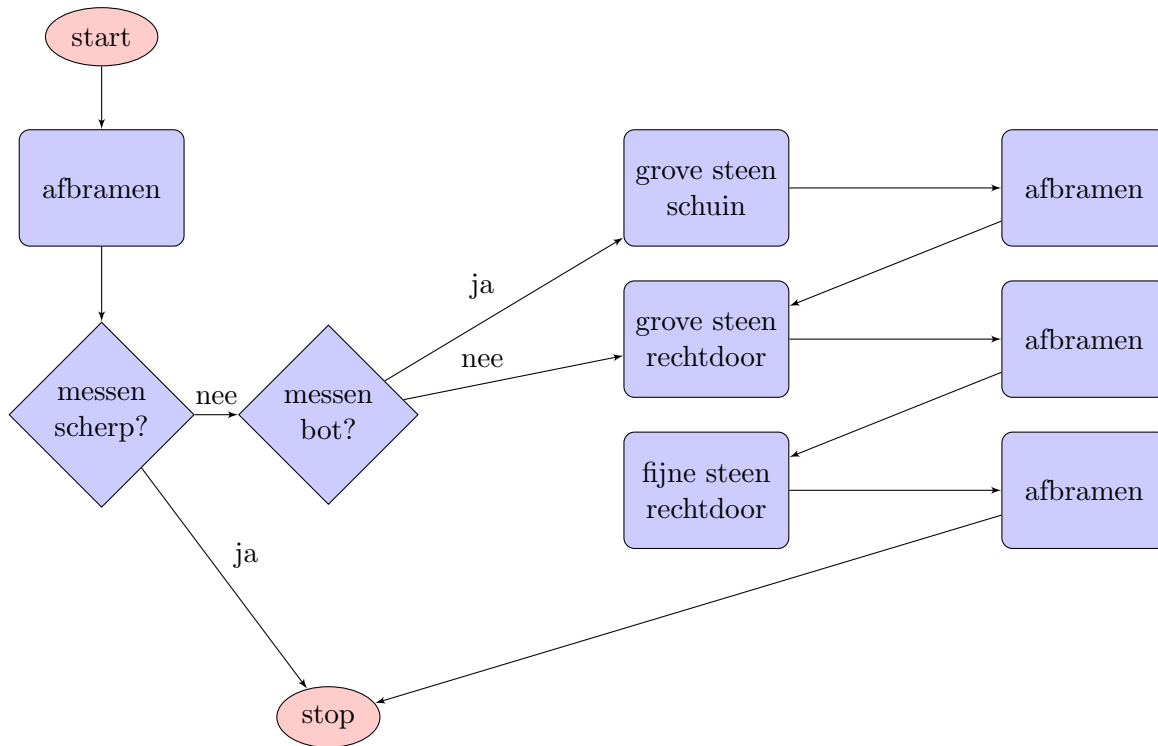
Let op: Nooit schuin gaan met je braamsteentje! Indien dit wel gebeurt, kun je meteen opnieuw beginnen slijpen.

Figuur 4: (a) kunstmatige voorstelling van een braam aan beide kanten (b) grafische voorstelling voor het afbramen van schaatsmesses. Gebruik steeds het scherpste en vlakste stuk van je afbraamsteentje om je messen af te bramen.

5 Besluit

In dit document werd dieper ingegaan op het slijpen van schaatsen. In figuur 5 wordt nog eens een korte samenvatting gegeven.

Figuur 5: Flowchart messen slijpen

Appendix A1: Stenen vlakken

Als je stenen niet meer vlak zijn omdat je ze vaak hebt gebruikt is het nodig om deze opnieuw te vlakken. Je kan dit controleren door met je hand over het slijpvlak van de steen te voelen. Als de steen hobbelig aanvoelt of niet overal even grof aanvoelt, is het nodig om de steen te vlakken.

Benodigheden

- Slijpkorrels ³
- Vlakke glasplaat of marmersteen ⁴

Hoe?

Een steen vlakken is geen prettig karwei maar het moet nu eenmaal gebeuren. Zoek een rustige plaats op waar je niemand zult storen, want het zal gegarandeerd lawaai maken.

- Strooi wat slijpkorrels op de plaat, zorg dat er een laagje ontstaat van 1 slijpkorrel hoogte
- Leg de grove kant van je slijpsteen op de slijpkorrels en maak krachtige cirkelbewegingen
- Ga zo door tot de volledige steen verkleurt door het stof van de geplette slijpkorrels
- Draai je steen om en ga verder met de cirkelbewegingen op de fijne steen. Gebruik de geplette korrels van bij de grove steen hiervoor.
- Ook hier stop je als je volledige steen beslaan is door het stof van de slijpkorrels. Je steen is dan aan beide kanten vlak geworden.

Gouden tip

Een steen vlakken gaat het best als je dit regelmatig doet. Dat is minder werk en het resultaat is steeds beter dan wanneer je dit eens per jaar doet of zelfs minder. Probeer dit dan ook om de 2 tot 3 maanden eens te doen.

---

³Vraag aan je medeschaatsers of zij dit niet hebben, want die slijpkorrels worden in veel te grote hoeveelheden geleverd en zelf kan je die nooit opgebruiken.

⁴Het belangrijkste is dat de steen vlak is en uit harder materiaal bestaat dan de steen die je wilt vlakken. Bovendien is het aangeraden dat de plaat minstens 3 keer groter is dan de steen die je wilt vlakken.